

Is ritus de Santuanni (tradùsiu de “Enciclopedia” de M. Brigaglia)

Santuanni protetori de is giòvunus e de s'amistadi. S'afestat in tempus de arregorta de su trigu e agiudat is messajus contras a is temporadas malas a is babillotis, a sa pigadura de ogu. Est de bona sorti po is relatas de amistadi e parentau. Su ritu de is santuannis acàpiat is gomais e is gopais a formas de arrespetu e amparu, simbillantis a is relatas chi nascint cun is pardinus de batiari o de confirmu. In s'antighidadi e in totu da sardìnnia s'aprontàt unu vasu de nènñiri a sa matessi manera de is chi si faint in ocasioni de sa pasca manna, perou po is santuannis s'usàntzia fuaat cussa de nci getai su vasu a pitzus de su portali de crésia, a pustis de ddui àiri arrimau una pipia de tzápulu o de pani. Custu impreu arregodat àterus ritus pre cristianus de su mediterráneu. Un'àteru ritu de bixinau chi si faiat intre is giòvunus fuaat a si pinnigai a suta de unu lentzoru montau a tipu tenda e a tirai a sorti po "bìnciri" prendas acumpangendi sa bessida cun cantzoneddas bonas e malas.

Cust'usàntzia s'agatat fintzas in sa cultura arega e armena, ma si nci stésiat fintzas a su mundu bizantinu de su de xii séculu. Is relatas de parentadu "spirituali" chi nascint de is ritus de santuanni funt, medas bortas, prus importantis de is acàpius de sànguni. Difatis, candu s'arribbat a "ndi sciusciai is santuannis" po mori de unu ghirrígiu, custu fatu arresurtat penosu meda po totus. In su mundu, ritus simbillantis a custu s'agatant in Brasile, in Angola e in totu su Portugallo. Craramente, in is primus duus s'ispainadura est acapiada a sa colonizatzioni portughesa. A dònna maniera, podeus nàrriri ca is ritus e is prátigas acapiadas a su solstìtziu de istadi, chi cun sa cristianizatzioni si funt mudadas in sensu religiosu, ant bìviu po duamilla annus poderendi ritus auguralis, curativus, lùdicus de segura orìgini pagana, presentis in totu Europa e non feti. Custu ammostat ca sa sardìnnia est sèmpiri stétia in mesu de una grandu currenti culturali euromediterranea.